

Kronika Katedry Historii Prawa za rok 2016

W 2016 r. pracownicy Katedry kontynuowali prowadzone od lat badania. Przedmiotem zainteresowania były zagadnienia ustrojowe, prawno-sądowe i problemy związane z wymiarem sprawiedliwości Rzeczypospolitej od czasów wczesnonowożytnych aż do XX w. Badania nie były poświęcone jedynie prawu powszechnemu, ale obejmowały swoim zakresem również wojskowe prawo karne II Rzeczypospolitej. W pracach Katedry coraz większe znaczenie zyskują rozważania nad zagadnieniami dotyczącymi sądownictwa karnego III Rzeszy. Z kolei zespół pracowników specjalizujących się w prawie rzymskim pogłębiał badania nad antycznymi korzeniami współczesnego prawa oraz prowadził analizę dorobku naukowego polskich znawców prawa rzymskiego.

Wyniki badań pracownicy Katedry przedstawili w licznych artykułach zamieszczonych m.in. w „Z Dziejów Prawa”, „Rocznikach Administracji i Prawa”, „Miscellanea Historico-Iuridica”, „Roczniku Dziejów Społecznych i Gospodarczych”, „Studiach Iuridica Lublinensia”, „Czasopiśmie Prawno-Historycznym”, „Comparative Law Review”, „Przeglądzie Bezpieczeństwa Wewnętrznego”, „Studiach z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego”, „Kulturze Europy Środkowej”.

Warto podkreślić, że w 2016 r. ukazały się również trzy obszerne monografie. Dwie z nich to rozprawy habilitacyjne. 15 listopada odbyło się posiedzenie komisji, w trakcie której postanowiono jednogłośnie przyznać dr Annie Stawarskiej-Rippel stopień doktora habilitowanego. Podstawą oceny była rozprawa pt. *Elementy prywatne i publiczne w procesie cywilnym w świetle prac kodyfikacyjnych w Polsce (1918—1964). Studium historycznoprawne* (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2015, 432 s.).

Z kolei 29 listopada 2016 r. nastąpiło wszczęcie procedury habilitacyjnej dr. Wojciecha Organiściaka. Rozprawę habilitacyjną stanowi monografia zatytu-

tułowana *Wincentego Skrzetuskiego „Prawo polityczne narodu polskiego”* (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016, 595 s.).

Zwieńczeniem wieloletnich badań prowadzonych przez prof. Józefa Ciągwę nad funkcjonowaniem Sejmu Śląskiego jest synteza pt. *Interpelacje poselskie w Sejmie Śląskim 1922—1939. Regulacja prawna i praktyka*. (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016, 679 s.).

Działalność pracowników Katedry została również doceniona przez JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego, który wręczył dr. Tomaszowi Szczygłowi nagrodę za najlepszą rozprawę doktorską.

Należy również wspomnieć, że doktorant Katedry mgr Konrad Graczyk otrzymał roczne stypendium DAAD (Jahresstipendium) i prowadził badania naukowe w Berlinie na Uniwersytecie Humboldta.

Pracownicy uczestniczyli też w wielu konferencjach krajowych oraz międzynarodowych, w trakcie których wygłosili liczne referaty. Warto w tym miejscu wspomnieć przynajmniej o kilku z nich.

W Gdańsku 22 kwietnia 2016 r. odbyła się konferencja naukowa „Dzieje sprawiedliwości. Alternatywna historia kary”. Na zaproszenie Zakładu Kryminologii oraz Katedry Historii Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego prof. Marian Mikołajczyk wygłosił referat pt. *Uгода w dawnym prawie polskim*.

Warto również wspomnieć, iż doktoranci Katedry Historii Prawa mgr Konrad Graczyk oraz mgr Grzegorz Nancka uczestniczyli w zorganizowanej 25 kwietnia 2016 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej — „Historia państwa i prawa. Z kręgu aktualnych kierunków badań”. Magister K. Graczyk wygłosił referat *Niemieckie sądownictwo specjalne na przykładzie Sądu Specjalnego w Katowicach (Sondergericht Kattowitz) 1939—1945*, natomiast mgr G. Nancka — *Kierunki rozwoju romanistyki prawniczej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego*. Z kolei w dniach 10—11 maja 2016 r. w Brzegu odbyło się XII Colloquium Prawno-Historyczne, dotyczące tym razem dziejów edukacji prawniczej. Uczestniczyli w nim pracownicy Zespołu Naukowo-Dydaktycznego Prawa Rzymskiego katowickiej Katedry: dr Joanna Ożarowska oraz mgr G. Nancka. Doktor J. Ożarowska w swym wystąpieniu *Nauka i nauczanie prawa rzymskiego na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach* nawiązała m.in. do początków prawa rzymskiego w katowickiej Alma Mater oraz postaci swego naukowego mentora — profesora Edwarda Szymoszka. Natomiast mgr G. Nancka, prezentując referat pt. *Marceli Chlamtacz — lwowski romanista*, przedstawił postać nieco zapomnianego lwowskiego uczonego — M. Chlamtacza, profesora prawa rzymskiego na Uniwersytecie Jana Kazimierza, któremu prócz prawa rzymskiego nie była obca problematyka lwowskiego samorządu miejskiego.

Profesor M. Mikołajczyk wziął udział w międzynarodowej konferencji naukowej, która odbyła się w Warszawie w dniach 20—21 maja 2016 r., w trakcie

której wygłosił referat *Szlachta w miastach Królestwa Polskiego, Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza (XIII—XVIII wiek)*. Organizatorami konferencji byli Zespół Historii Miast przy Komitecie Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk, Instytut Historii PAN, Polska Akademia Nauk, Instytut Historii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

Katedra Historii Prawa była współorganizatorem konferencji naukowej „Ewolucja nauki i nauczania prawa. 50 lat Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego”, która odbyła na Wydziale 14 czerwca 2016 r. Pracownicy Katedry odpowiadali za część merytoryczną oraz przewodzili obradom. Jeden z referatów *Prawnicy na Górnym Śląsku i ich edukacja w XX wieku* wygłosił dr Andrzej Drogoń.

W trakcie konferencji członkowie Katedry oraz historycy prawa Uniwersytetu w Białymstoku wręczyli dwa pamiątkowe tomy czasopisma „Miscellanea Historico-Iuridica” zawierające studia dedykowane Profesorowi Adamowi Liżyńskiemu w 75-lecie urodzin i 50-lecie pracy naukowej.

Wydział Prawa Uniwersytetu w Trnawie był organizatorem międzynarodowej konferencji naukowej w dniach 22—23 września 2016 r. „Dies Iuris Tyrnavienses Travnске Pravnicke Dni”. Doktorant Katedry mgr K. Graczyk wystąpił z referatem *Major George Sosnowski spy process before the german people court in Berlin in 1935*.

Śląski Oddział Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA zorganizował 21 października w Katowicach konferencję naukową „Niezawisłość sędziowska a nadzór administracyjny nad sądami”, w trakcie której dr Tomasz Adamczyk wygłosił referat zatytułowany *Początki sądownictwa polskiego na Górnym Śląsku w latach 1918—1922*.

W 2016 r. przypadła setna rocznica sporządzenia aktu 5 listopada i z tej okazji odbyła się w Pszczynie okolicznościowa konferencja naukowa zatytułowana „Pomiędzy autonomiami na marginesie aktu 5 listopada 1916r. w stulecie jego sporządzenia”. Katedrę reprezentował z referatem pt. *Sprawa autonomii województwa śląskiego a akt 5-go Listopada* dr A. Drogoń.

17—18 listopada w Muzeum Górnicztwa Węglowego w Zabrze zorganizowano międzynarodową konferencję naukową poświęconą „Roli arystokracji w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem Śląska”. Referat pt. *Uherski ród Thurzonów w literaturze polskiej, słowackiej i węgierskiej* wygłosił prof. Józef Ciągwa.

Magister G. Nancka uczestniczył również w konferencji naukowej „*Fines naturae, limes imperii, terminus scientiae*. Granice i graniczność w kulturze antycznej i jej recepcji”, zorganizowanej w dniach 8—9.12.2016 r. na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Wygłosił tam referat: *Res sanctae jako granica terytorialna. Uwag kilka na temat rzeczy oddanych pod szczególną opiekę bogów*.

W Katedrze kładzie się również nacisk na promowanie nauki, wiedzy, budzenie zainteresowania historią prawa — stąd udział pracowników w różnego rodzaju warsztatach dla młodzieży oraz wykładach. Należy również podkreślić, iż przy Katedrze działają dwa koła naukowe: Koło Naukowe Historii Prawa oraz Koło Naukowe Prawa Rzymskiego i Porównawczego, które oprócz cyklicznych spotkań prowadzą działalność popularyzatorską na rzecz historii prawa oraz prawa rzymskiego.

W roku 2016 studenci reprezentujący WPiA UŚ zajęli trzecie miejsce na Ogólnopolskiej Olimpiadzie Historyczno-Prawej im. Michała Szanieckiego zorganizowanej przez Uniwersytet Jagielloński.

Znaczącym osiągnięciem Katedry jest ugruntowanie pozycji, jaką zajmuje wydawane od lat czasopismo naukowe „Z Dziejów Prawa”. W 2016 r. udało się periodykowi utrzymać dotychczasową punktację (11 pkt.), co stawia go w czołowie czasopism prawnych i historyczno-prawnych w kraju.

Tomasz Adamczyk
Katowice

Grzegorz Nancka
Katowice